

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rationale Vtrivsq[ue] Potestatis Ecclesiasticæ

Talamellus, Thomas

Ticini Regii, 1618

Capvt Quartvm. In quo Auctor sequitur agere de eadem materia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61615)

Cant. c. 1.

D. P. Aug.

Psal. 25.

Conc. 2. lit

tera E.

cap. 12.

Prosp. lib.

8. disertat.

2. cap. 13.

D. P. Aug.

serm. de Apost.

referentis dictum

Ioannis Evangelistæ:

Ipse Dominus

oculos habuit in via

ergo &c.

enim formam, dat consequentia ad formam saltem
implicite per Philosophum. Vnde ad rem optime
norat Iacobus noster Valent. super Cant. Cant. cir-
ca finem, quod diuitiæ, & redditus Ecclesiæ; licet
sint bona temporalia; tamen sunt annexa spirituali-
libus; & ideo per murenulas aureas, intelligit bo-
na merè spiritualia Ecclesiæ, vt gratiam Sacramen-
torum, & donorum, & per Vermicularas, seu pun-
cta argentea, bona temporalia annexa spiritualibus,
ergo &c. quo quidem dominio aliquo pacto vsus
est etiam Dominus Iesus Christus; nam secundum
D. P. Aug. munera temporalia, aliquando accipiun-
tur ab Ecclesia, quod dico, & Dominus accepit, &
Petrus oculos habuit, ea que mittebantur Iudas auf-
erebat, &c. Sic etiam testatur Venerab. Beda super
Luc. sic etiam asserit Prosper Stellaritius noster Au-
gustinomachia, idest pro Augustino, & Augusti-
nians, de mente D. P. Aug. serm. de Apost. refe-
rentis dictum Ioannis Evangelistæ: Ipse Dominus
oculos habuit in via &c. ergo &c.

CAPVT QVARTVM.

In quo Auctor sequitur agere de eadem
materia.

P. 15, ed

iusto iure

dominandi

cap. 24.

BEatus Simon noster, de Cassia dicit iustum igi-
tur ius dominandi, atq; dominij non est ex eo,
quod ab hominibus instituitur, aut agitur; sed ex
eo,

eo, quod ex diuina lege conceditur, aut permittitur a qua iuste regentes, iusti vocantur Domini &c. & eodem cap. 2. eiusdem libri sic habet, Hic iustum in mundo Imperium habuit, cui Deus omnes illos paucos, & animalia subdidit, & non tantum filijs dominabitur, quia Pater est &c. sed etiam in eo, quod homo iustus, atq; perfectus, quem Dominus velut suū Vicarium praefecerat: modo sic dicimus, vel iste B. Doctor intēdit loqui de Adam, vel de filio suo Christo, de quo S. Fulgentius noster serm. Epiph. Domini ser. 4. infra oct. contra Herodem insurgens, dicit, Rex iste & Christus non venit pugnando Reges superare, sed moriendo mirabiliter subiugare, vel etiā de summo Pontifice, qui ex diuina institutione, Christi locū tenet, & consequenter Reges subiugati Christo, de qua subiugatione dicitur, inconueniendo populos in vnum, & Reges vt seruiant Domino, intelliguntur subiugati etiam ipsi summo Pontifici eiusdem Redemptoris maximo Vicario. Ergo etc. ex eo quia, quod est primum in aliquo genere, est mensura omnium, quae sunt in eodem genere: vt apertē docet Philosoph. modō cum summus Pontifex sit mensura, & Regula omnium rerum, & Principum terrenorum meritō praesumitur primus inter eosdem omnes Reges, ac Principes; imō Principium omnium regaliū dignitatum: quia Philosoph. dicit, idem dico primū, & principium. nam B. Augustin. noster Anthonitanus, est Dominiū Papae, & Christi; sicut idē est Dominiū delegantis, & delegati; Petrus autem, & cæ.

D. Fulgentius lib. 2. contra Herodem. in surgens

Psal. 108

Philosoph. 12. meta.

Philos. 1. post tex. 5. Aug. Anc. lib. de post. Eccl. 9. 36 art. 3.

G teri

*Apost. 2.
ad Corin.
cap 5.
Prouerb.,
cap. 8.*

Simile.

*Philosoph.
1. Cali.
sec. 116.*

*Bartholo.
Chassane?
in Cathal.
glor. mun-
di 4. parte
consid. 2.*

teri Apostoli, ac successores omnes sunt Christi legati. D. Apostolus pro Christo legatione fungimur &c. & de Christo dicitur, per me Reges regnant &c. & sic quæcunq; laicalis, & Regia potestas temporalis. cum mensuretur a Christi potestate, mensuratur etiam a Papæ potestate, quæ & si comparatur ad Domini nostri Iesu Christi potestatem, tamquam effectus ad suam causam, in qua idest Christo certè est eminentiori, perfectiori, & excellentiori modo, vlla (vt ita dicamus) absq; comparatione; tamen eadem Papæ potestas, quæcunq; sit, est Christi potestas ratione deriuationis, seu communicationis eidem summo Pontifici communicata, immediatè secundum capacitatem, conuenientiam, & modum suo statui conuenientem. Ergo quæcunq; alia potestas humana meritò subiecta est potestati Pontificiæ. Hoc etiam probatur per similem rationem. Nam philosophus loquens de potentia naturali dicit, potentia terminatur ad maximum atque potentia Pontificia, cum sit supernaturalis, ratione suæ originis, terminanda erit etiã ad maximum. Ob id enim Papa dicitur Pontifex maximus: quia eiusdem potestas super maximos se extendit; idcirco iure optimo Barthol. Chassaneus Burg. in Cathal. gloria mundi accipiens illud Saluatoris, Ite in vniuersum mundum &c. loquens de Sacerdotibus, dicit quos idest Sacerdotes voluit Regibus, & Principibus totius orbis præesse, tanquam excellentiores, inter quos adhuc vnum caput, & summum Vicarium ordinauit, Petrum, & suc-

& successores, & idem eadem quarta parte, dicit, Pa-
pa est Imperatore maior, & per Barth. in cap. nouit,
num. 141. & 142. etc. infra eadem consideratione,
Papatus videtur esse prior Imperio, cū Sacerdotium
initium habuerit à Melchisedech, qui fuit Sacerdos
Dei altissimi, & hunc tradunt Hebræi fuisse Sen pri-
mogenitum Noe. Dominium verò temporale initiū
habuisse postea a Moyse populi Duce a Deo consti-
tuto. postquam secuti sunt Iudices, vt dicitur lib. Iu-
dicum per totum etc.

Confid. 7.

Gen. 14.

Præterea ad rem Ambrosius noster Chariolanus
in expositione regulæ S. Patris Aug. tex. quando si-
mul estis in Ecclesia etc. accipiens illud Saluatoris.
Data est mihi omnis potestas etc. & illud Lucæ, &
Dabit illi Dominus sedem David patris eius, & sic
probat Dominum Iesum Christum esse verum om-
nium Dominum, & parum infra tex. Proposito tan-
quam Patri obediatur etc. idcirco Romano Pontifi-
ci: quoniã omnis potestatis, & quoad omnia, & quo-
ad omnes habet plenitudinem etc. & idem eadem re-
gula tex. timore coram Deo etc. Prælati se habent ad
subditos: quemadmodum Imperatores ad exercitus
suos: modo, cum summus Pontifex sit Prælatum om-
nium prælatorum: ergo non minorem facultatem
respectu omnium habet, quam Imperatores compa-
rati ad suos exercitus: imò maiorem. Quare non
abre Iacobus noster Veldius in tabula sua Euange-
liorum Dom. 4. Quadrag. 2. notando, Ecclesiæ con-
cedit subsidium, seu vsum bonorum temporalium

Matth. 28.

cap. 1.

*Iacobus
Veldius*

CONTINUED

D. Ambrosij, lib. 2. officiorum c. 28. C. de summa Trin. Trin. Et fid. Cath. l. nemo. Glos. de in flit. de iur. nat. 7. Cap. cū Paulus 1. q. 1. l. ff. de Alb. Severil. Evangelista Pata. lib. 4. Theologicis Theoromazibus Theor. 4. p. 2. tit. E. Pulcherrius a comparationes.

de merito D. Ambrosij, Aurum habet Ecclesia, non ut seruet, sed ut erogat, & subueniat necessitatibus etc. Quocirca cum Clerici sint digniores militibus. Unde cum milites de facto utantur diuitijs, auro, argento, ac deniq; dominio temporali: ut manifesta experientia docet: ijdem multo magis ut poterunt Clerici, & præcipuè summi Pontifices etc. Digniora enim sunt præponenda, ut notat Glos. cum igitur Clerici sint cunctis alijs digniores: consequenter præponendi sunt circa vsum Dominijs temporalis etc. Præterea hoc idè clarè videtur asserere Evangelist. Bossius noster Patavinus distinguens de duplici potestate ordinaria, & delegata, prima ad Pastores, & Præsules. Secunda ad eos quibus demandatur a summo Pontifice, Hierarchiæ ordinis Cathedræ R. E. omnium Principum, summo Principe: qui primatu, est Abel gubernatu Noe, ordine Melchisedech, Patriarcha Abraham, benedictione Iacob, Ducatu Moyses, vocatione Aaron, Principatu Iosue, virtute Gedeon, Iudicatu Samuel, rectitudine David, sapientia Salomon, zelo Elias, spiritu Eliseus, veritate Esaias, integritate Hieremias, constantia Ezechiel, desiderio Daniel, potestate Petrus, vñctione Christus, fortitudinæ Sanson, qui Leones, idest fidei Catholicæ hostes inter fecit ergo &c. Idem Evangelista, qui supra, Bossius eodem loco accipit illud Hieremiæ pro Papu, Ecce constitui hodie super gentes; & regna, ut euellas, & destruas, & disperdas, & dissipas, & ædifices, & plantes; vbi notat

quatuor

quatuor mala auferenda à Summo Pontifice, & duo bona facienda. Primo, vt euellas errorum spinas, destruas Hereticorum edificia, disperdas Hostium fidei conuenticula, & dissipes omnes machinas, fidem catholicam impugnantes, & duo bona ædifices lapides viuos, & plantas nouella germina Christo &c. ergo per supra dicta omnia à dicto doctissimo viro, nedum spirituale: sed etiam temporale dominium rectè summo Pontifici conuenit.

Præterea hoc idem asserit, & docet B. Albertus no-
ster Patavinus Doctor Parisinus super Matth. verbo, data est mihi omnis potestas &c. vbi notat, vt dicitur in decretis prima pars libri, Duo sunt Imperator Augustè, quibus regitur mundus principaliter, autoritas sacra Pontificum, & Regalis potestas, vna spiritualis, altera temporalis est; sed tamen spiritualis potestas longe excellentior est temporali, & honor, & sublimitas Episcopalis, nullis comparationibus potest adæquari, si regum fulgore compares, & Principum diademati, longe inferiora erunt, quasi Plumbi metallum ad aurum, seu auri fulgorem compares, nihil est in hoc sæculo excellentius Sacerdotibus, nihil potest sublimius reperiri, ista potestas spiritualis, quæ est in Sacerdotibus nomine celi potest intelligi, temporalis vero potestas nomine terræ intelligitur: Christo igitur data est omnis potestas: quia Sacerdotalis, & Regalis etc. de Sacerdotali

*D. Alber.
Pata. su-
per matt
cap. 28.
Dist. 96. c.
bene.
lib. serm.
Annual.
in festo S.
Trinit.*

*pulchra cõ-
paratio.*

dotali dicitur ab Apostolo, pro nobis ingreditur Ie-
sus secundum ordinem Melchisedech Pontifex fa-
ctus est; de Regali dicitur Malachiae Rex magnus
ego sum dicitur Dominus exercituum: praeter has
data est Christo. Tertia potestas, quae dicitur distri-
butionis: quia Sacerdotium, et Regnum, cui vult
potest distribuere, et ascendens in caelum, vtranq; re-
liquit Ecclesiae suae potestatem. Vnde 2. 2. dist. cap.
omnes dicitur, quod solus Christus fundavit Ro-
manam Ecclesiam, qui B. Petro aeternae vitae clavi-
gero terreni, simul et caelesti Regni contulit pote-
statem. Vnde haec ultima particula manifestè ad re-
nostram facit etc. et ita sentire videtur D. Gregorius
Nissenus, de Christi Principatu sermonem habens,
dicit: sed Dominus virtutum, qui mundi principatū
obtinet etc. Ipse est Rex gloriae, id etiam asserit Do-
minus Iacob. noster Valent. dicens in Christo fuit,
et est potestas Regalis, et Sacerdotalis tanquam in
fonte, et capite, et primo loco ponit sacerdotale etc.
Vnde cum Papa pro ipso Christo, & nomine ipsius
regnet, regat, & gubernet ergo claram, & apertam
vtranque habet potestatem &c.

Praeterea Dominus Bartholomeus noster Urbi-
nensis in milleloquio S. P. Augustini, verbo claves,
de mente eiusdem lib. de peniten. circa finem post mul-
ta & c. dicit: Has igitur claves dedit Ecclesiae suae, ut
quae soluerit in terra, soluta essent in caelo &c. tan-
dem circa finem, dicti verbi, claves sic dicit; tamen
certiores sunt claves Ecclesiae, quam corda regum,
qui-

quibus clauibus quodcunq; in terra soluitur, etiam in celo solutum promittitur. Et multo honestior est humilitas, qua se quisq; humiliat Ecclesie Dei, & labor minor imponitur, & nullo temporalis mortis periculo, mors aeterna vitatur; en igitur qualiter dignitates humanae, quaecunq; sint, primam dignitate recognoscere in quibuscunq; debet, & tenetur ergo. etc.

Præterea hoc idem egregiè demonstrat Petrus noster de Aragona libro suo de iustitia, & iure, dicens, & probas sufficienter istas duas potestates, spiritua- lem nempe, & temporalem, non esse impossibiles: imò esse p se coniunctas &c. Nā in lege naturæ Melchisedech fuit Rex, & Sacerdos: vt ad Heb. Gen. & primogeniti iure legitimo, habebant vtranq; dignitatem: vt dicit turecremata: in lege autem scripta, in Moyse simul resedit vtraq; potestas, de Sacerdotali, dicitur, Moyses, & Aaron in Sacerdotibus eius, de temporali autem res perspicua, & manifesta est. Secundo autem probat idem secundum turecremata, capite duo sunt. 96. d. ad tertium & lib. 1. sum: cap. 90. & lib. 2. cap. 114. & de mente Assueri Pelagij, sic, dicens, quemadmodum homini duplex finis fuit præpositus, naturalis, et super naturalis, naturalis nihil aliud est, quam viuere secundum vitam moralem, & per se dirigitur, ac etiam est necessarius ad supernaturalem; nam qui virtutibus moralibus non est præditus, prauè viuit, & non est idoneus ad beatitudinem consequendam, etc. Ita Deus debuit duplicem supra hominem constituere potestatem, naturalem et su.

Petrus de
Arag. lib.
de Iust. &
iure q 67.
art. 1.

cap. 7.
cap. 14.
Turecr. lib.
2. Sum. c.
116 ad 2.
Psal 98.

Assue. Pe-
lag. lib. 1.
de Plantin.
Eccl. ars.
36. in fine
& ad 4. in
prin.

duplex fi-
nis, natu-
ralis, et su-
pernatu-
ralis.

et supernaturalem, et quemadmodum finis naturalis non habet simpliciter rationem finis; sed in tali genere naturali, et tunc perficitur, quando superponitur alter; ita potestas temporalis (cuius intentio est subiectos inducere ad virtutes morales, & ad finem supernaturalem) non habet rationem perfectam potestatis, nisi subordinetur alteri scilicet spirituali etc. sicut in artibus et facultatibus ad inuicem subordinatis, superior non solum continet in se vim, et rationem inferiorum: sed etiam præscribit illis modum agendi, et inter ipsos artifices est vnus, qui appellatur Architetonicus, qui continet, dirigitq; alios in finem: ita debuit institui, seu constitui vna suprema potestas, etiam Architetonicus, cui per se potestates inferiores, omnino subijcerentur. Vnde Bonifatius Papa in Estrauaganti, vnâ Sanctam S. M. E. oportet gladium esse sub gladio, & potestatem temporalem esse sub spirituali potestate, & D. Apost. non est potestas nisi à Deo, & mox quæ à Deo sunt ordinata sunt: non autem essent ordinata, nisi gladius esset sub gladio, &c. & D. Dionisius, dicit, lex diuinitatis est, infima per media in superiora reduci &c. Sic quæ concludit ex dictis Christum esse verum Regem, de quo verificari debet, ac potest illud Psal. Regnabit Dominus in sæcula, & Deus tuus Sion in generatione, & generationem, habentem vnamquamque potestatem, similiter, & Summum Pontificem habere easdem, & non habere Imperatorem superiorem, nec quemuis alium de lege

or-

*Simile**Idem. Papa*

*Duplex
gladius spi-
ritualis, et
temporalis;
secundus
sub primo
D. Apost.
ad Rom. c.*

*13.
D. Dion.
l. de Ang.
Hier.*

Psal. 145.

ordinaria &c. ibiq; soluit multas difficultates incon-
trarium, vt est ibidem videre &c. ergo Summus
Pontifex potest licitè vti vtroq; gladio; idest, domi-
nio spirituali, & temporali.

*Hiero Sa-
rip. Neap.
ad Gal. q.
14.
Matt. 6.*

Præterea Dominus Hieronymus noster Scripan-
dus Neapolitanus super Epist. D. Apost. ad Galat.
agens de primatu D. Petri accipit illud Saluatoris,
tibi dabo clauis Regni cœlorum &c. dicit de eodem
primatu D. Petri, ac de summa eiusdem potestate in
Ecclesia Sancta Dei sibi à Iesu Christo collata, su-
per petram edificata est Ecclesia Christi; Petri gu-
bernatione, & cura firmissimè, & immobilis petrae
fundamento sustentatur, & ab omni impendentis
ruinae periculo, solum tectum seruatur, atq; defen-
ditur, & defendi voluit &c. quod quidem fieri non po-
terat sua potestate, & sine eo imperio, quod Christi
Vicarium decet, &c. en quomodo distinguit in pe-
tro Summam potestatem, ab imperio, & distinguen-
do reponit in ipso, quod debet intelligi temporaliter,
tum propter distinctionem allatam, tum etiam, quia
parum infra, idem dicit, Clauis enim Regni cœlo-
rum, potestatem Petro dederunt, & de fide, & de mo-
ribus de mari &c. Mare (certum est) esse quid tempo-
rale, ergo Summus Pontifex Petri successor poterit
iustè vti temporali dominio, non obstante spiritua-
li &c.

Præterea Thadeus nri Perusinus Theologorum p-
cipuus, olim Prior Generalis totius ordinis nostri
Augustiniani, in opere suo pulcherrimo super Isaiã

*Thad. Pe-
rus. ca. 32.*

H pro-

prophetam, vbi magnam digressionem de eadem materia faciens constanter, ac firmissimè docet, summum Pontificem esse verum dominum temporalem, scilicet temporalium, vbi etiam disputatiuè, & subtilissimè disputat huiusmodi questionem ad ambas partes, quam ponemus circa finem præsentis tractatus etc.

CAPITULUM QVINTVM

In quo Auctor sequitur agere de eadem materia nouas adducens rationes.

Psal. 85.

Psal. 96.

Ex Ps. 98.

eadem Ps.

Ilius a Patre petijt Imperium, & Regnum vniuersale. Vnde dicit, respice in me, & miserere mei, & da Imperium puero tuo etc. sic exponit D. Iacob Valent. noster de Regno, & Imperio vniuersali etc. quod videtur accepisse, vnde dicitur, Dominus regnauit, & exultet terra etc. quod similiter exponens idem Dominus Iacobus Valent. docet Dominum Iesum Christum in forma humana post resurrectionem suam accepisse vniuersalem potestatem in cælo, & in terra etc. Dominus regnauit irascantur populi, qui sedet super Cherubim etc. id est Christus sedet super duos populos Gentilem, & Iudaicum, & ideo dicitur, Dominus in Siõ magnus, & excelsus super omnes populos etc. intelligitur quo ad Dominum temporale, quod quidem proculdubio communicatum fuit Ecclesiæ Prælati, & Papæ principaliter. Nam Anna prophetissa in suo Cantico sic dicit, Dominus pauperem facit, & ditat, humiliat,

Reg. 1. 2